

Täysistunto

Torstai 10.6.2021 klo 16.00—19.43

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain ja Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 93/2021 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 7/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 7/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu, edustaja Eloranta.

Keskustelu

19.27 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on kyseessä koronajatkolaki perusopetuslain osalta, eli väliaikaisia, jo kahteen otteeseen aikaisemmin annettuja säännöksiä opetuksen poikkeuksellisesta järjestämisestä jatkettaisiin ensi lukuvuoden ajaksi. Eli opetuksen järjestäjä voisi päätöksellään siirtyä näihin poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin, jotta voidaan ehkäistä koronaviruksen leviämistä, lieventää siitä koituvia haittoja sekä turvata perusopetuslain mukaisen opetuksen turvallinen järjestäminen, jotteivät lasten ja nuorten opetus ja oppiminen keskeydy koronapandemian vuoksi.

On tietenkin ensisijaisen tärkeää korostaa, että lähiopetus on aina ensisijaista, ja silloin kun etäopetukseen joudutaan siirtymään, se tulee pitää mahdollisimman lyhytkestoisena. Näihin poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymistä koskevia päätöksiä ei tule tehdä varmuuden vuoksi, vaan niiden tulee aina perustua tarkkaan arviointiin viranomais määräysten vaatimukset huomioon ottaen.

Arvoisa puhemies! Esityksessä on huomioitu haavoittuvassa asemassa olevien lasten oikeus saada lähiopetusta myös poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen aikana. Etäopetus on haasteellisinta lähiopetuksessakin paljon ohjausta tarvitseville oppilaille, kuten esiopetuksen oppilaille, nuorimmille koululaisille, erityistä tukea tarvitseville oppilaille sekä pidennetyn oppivelvollisuuden ja valmistavan opetuksen oppilaille. Tämä hyvää tarkoittava asia ei ole aivan ongelmaton.

Osa integroiduista erityisen tuen oppilaista ja heidän vanhemmistaan on kokenut syrjiviksi ja epäoikeudenmukaisiksi tilanteet, joissa erityisen tuen oppilaat joutuvat jäämään yksin lähiopetukseen muun opetusryhmän siirtyessä etäopetukseen. Esille on tuotu tarve ottaa poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin liittyvässä päätöksenteossa huomioon oppilaan yksilölliset tarpeet ja harkita poikkeusajan opetusjärjestelyissä lapsen etua tapaus- ja tilannekohtaisesti yhdessä lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa.

Huomattava on, että erityisen tuen oppilaan ja pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan oppimisen tuen järjestäminen etäyhteydellä oppilaan tarpeiden mukaisesti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 74/2021 vp

voi olla vaikeaa. On tärkeää selvittää ja arvioida opetuksen järjestämisen mahdollisuuksia poikkeuksellisina aikoina siten, että oppilaiden erilaiset tilanteet voidaan ottaa huomioon.

Arvoisa puhemies! On myönteistä, että esityksen vaikutusarvioinnissa on hyödynnetty selvityksiä ja tutkimuksia. On erinomaista, että lapsia on kuultu lainvalmistelun aikana syksyllä 2020. Tulee kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että lasten kokemukset tällä hetkellä saattavat poiketa siitä, miten he ovat suhtautuneet asioihin aiemmin, koronavirusepidemian alkaessa. Esimerkiksi Islannin lapsiasiavaltuutetun lapsilta keräämästä tiedosta ilmeni, että lapset kokevat nyt paljon enemmän ahdistusta kuin ensimmäisen korona-aallon aikaan, jolloin monet vielä nauttivat poikkeusajan tuomista muutoksista.

Lasten ajantasaisten näkemysten selvittämiseksi on selvä tarve. Tähän viittaavat myös hallituksen esityksessä esille tuodut huomiot, kuten lasten ahdistuneisuuden kokemukset, jotka olivat kesällä 2020 huomattavasti aiempaa korkeammat, ja huhtikuussa 21 saadut tulokset siitä, että oppimisen tuen saatavuus vaikuttaa osin heikentyneen, sekä lasten eriarvoistumisen korostuminen koronan myötä. Olisi hyvä, että paikallisesti opetuksen järjestäjät lain mukaisesti huolehtisivat siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus ilmaista mielipiteensä oppilaiden asemaan liittyvistä asioista.

Arvoisa puhemies! On tullut esille, että koulujen poikkeusjärjestelyissä on jouduttu tinkimään opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista, oppimisen tuen järjestelyissä on ollut puutteita ja etäopetuksen käytännöt ovat vaihdelleet reaaliaikaisesta etäopetuksesta kirjallisesti ohjeistettuun omatoimiseen opiskeluun. Opetuksen vuorovaikutteisuudessa on ollut vaihtelua. Erot oppilaiden välillä ovat kasvaneet. Oppimisvajetta on syntynyt vaihtelevasti.

Tutkimus-, arviointi- ja ohjaustoimet ovat nyt paikallaan. Seuranta on välttämätöntä jatkaa sekä poikkeusjärjestelyiden ajan että myös normaalitilanteeseen paluun jälkeen, jotta pidempiaikaiset vaikutukset voidaan tunnistaa ja niihin pystytään reagoimaan oikealla tavalla. Vaikutusten arvioinnin ja tutkitun tiedon saamisen merkitystä korostaa se, että väliaikaisiksi tarkoitettut säännökset ovat olleet voimassa jo verrattain pitkän aikaa.

Valiokunta kiinnitti aiempaan tapaan huomiota opettajien ja rehtoreiden jaksamisesta huolehtimiseen ja siihen, että käytettäessä opetuksessa etä- ja lähiopetuksen vuorottelua on huolehdittava, ettei järjestely johda siihen, että opettajan tulee tehdä kaksinkertainen työ saman opetuksen antamiseksi. Se on hyvin tärkeä periaate pitää huolta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan korostaa vuoden 2020 kolmannessa lisätalousarviossa esi- ja perusopetukseen sekä varhaiskasvatukseen kohdennetun 40 miljoonan euron määrärahaa ja kiittää siitä. Sen avulla voidaan tasoittaa koronavirustilanteesta johtuvia kielteisiä vaikutuksia, kuten oppimisvajeen kasvua sekä opiskelijoiden hyvinvoinnin heikentymistä. On erittäin hyvä, että pääministeri Marinin hallitus tekee voitavansa, että korona-ajan vauriot meidän lastemme ja nuoremme oppimiseen ja hyvinvointiin korjataan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 93/2021 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.